

Austrijsko – Crnogorsko partnerstvo u regionu planina Bjelasice i Komova

Saopštenje za javnost

**Dokumentacija o svim projektima
koji su podržani iz Malog Projektnog Fonda (MPF)
2004 - 2006**

ÖAR-Regionalni Konsultanti

Manfred KOJAN
+43 (0)664 502 68 97
e-mail: kojan@oear.at
Doris Pollet-Kammerlander
+43 (0)664 213 91 91; +381-(0)69 472 440
e-mail: pollet.kammerlander@aon.at

Lokalna projektna kancelarija - Kolašin

Tatjana Drakula Medenica
Kolašin, Trg Borca 2
Montenegro
Tel +381-(0)81-860 670;
e-mail: office@bjelasica-komovi.cg.yu
www.bjelasica-komovi.cg.yu

Projekti Nacionalnog parka

Projekti u Nacionalnom parku Biogradska Gora su namijenjeni da stvore adekvatnu infrastrukturu za posjetioce i da potpomognu razvoj programa i bolje marketingške strategije. Sve ove aktivnosti imaju za cilj da povećaju broj posjetilaca i da otvore Nacionalni park za nove grupe posjetilaca kao što su đaci. Rezultati projekata bi takođe trebali da omoguće administraciji Nacionalnog parka da izvršava svoje zadatke samostalnije i da poboljša svoje predstavljanje i svoje atrakcije.

Potpisani budžet: 60.000 eura MPF-a plus 9.000 eura Nacionalni parkovi Crne Gore

Rekonstrukcija mosta preko delte rijeke:

Planinska rijeka Biogradska se uliva u jezero stvarajući deltu. Ovaj jedinstveni prirodni pejzaž se nalazi u srcu Nacionalnog parka. Umjesto starog – u međuvremenu oronulog malog mosta, sagrađen je novi sa platformama sa kojih se može posmatrati fauna i flora delte.

Izgradnja suvernirnice:

Na ulazu u Nacionalni park, sagrađena je mala suvernirnica gdje posjetioци mogu dobiti informacije o Nacionalnom parku, naći lokalne proizvode koje mogu probati i kupiti male poklone.

Rekonstrukcija splava na jezeru:

Kako je postojeći splav bio star i oštećen i kao takav nije više mogao služiti kao bezbjedan pristan za čamce, novi splav je sagrađen u maju 2006. godine.

Instalacija sanitarnog čvora i opravka krova čuvarske kuće u Nacionalnom parku:

Čuvarska kuća ne služi samo za smještaj čuvara već i kao prostor za održavanje seminara i radionica. Dugoročno gledano ova zgrada bi se mogla pretvoriti u dobro opremljenu zgradu za seminare – kao dodatni, prateći objekat u Nacionalnom parku. Izgradnja sanitarnog čvora i opravka krova su samo prvi koraci u ovom pravcu.

Informativni bilbord na ulazu u Nacionalni park:

Informativni bilbord na ulazu predstavlja Nacionalni park posjetiocima na prvi pogled. Ovaj bilbord je prvi korak u procesu razvoja specijalne signalizacije za Nacionalni park u budućnosti.

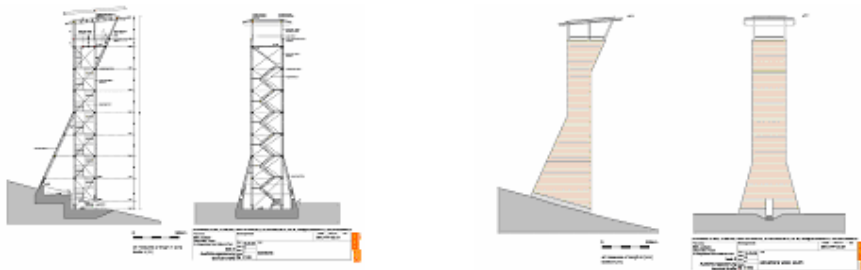
Obuka za čuvare Nacionalnog parka i za druge ljude da postanu vodiči za Nacionalni park:

Tokom maja/juna 2006. godine, lokalni trener je održao obuhvatan kurs obuke (tri modela) pod nadzorom međunarodnih eksperata.

Izgradnja osmatračkog tornja:

Kroz dodatno obezbjeđivanje sredstava od strane austrijske vlade, može se realizovati izgradnja drvenog tornja za posmatranje (20 m visine). Projekat se izvodi u saradnji između austrijskih i crnogorskih stručnjaka za gradnju i statičku cirkulaciju. Izgradnja će početi početkom maja 2007. godine.

Dodatni MPF grantovi: 92.000 eura

Projekti povezani sa Nacionalnim parkom

Implementirani su neki drugi projekti da bi se ostvarili uloženi naponi za razvoj Nacionalnog parka, kao što su

Program "obučni trenera" za vodiče kroz Nacionalni park:

Da bi se osnažila uloga koju Nacionalni parkovi mogu imati u razvoju održivog turizma, započeli smo program obuke sa međunarodnim ekspertima (tri modela) da bi prvo postao lokalni trener. Ovaj dio projekta je implementiran tokom maja i juna 2005. godine. Druga faza programa je program obuke u Nacionalnom parku Biogradska Gora.

Programom "obučni trenera" obratili smo se svim čuvarima Nacionalnog parka i svim zainteresovanim ljudima širom Crne Gore. Osamnaest ljudi je učestvovalo u programu obuke; šestoro je održalo kurseve obuke u Kolašinu u maju/junu 2006. godine.

Program obuke bi trebao da osposobi ljude da naprave atraktivne i interesantne programe za različite grupe posjetilaca. Ovo može pomoći u povećavanju broja posjetilaca Nacionalnim parkovima, i na taj način doprinijeti dodatnom lokalnom prihodovanju.

Projektu je odobreno 28.000 eura i pokriveni su svi troškovi uključujući i boravak i smještaj učesnika tokom obuke. Obuka je za učesnike bila besplatna.

Međunarodni Samit mladih čuvara 2005 (International Junior Ranger Summit 2005):

U saradnji između Nacionalnog parka Biogradska Gora i nekih srednjih škola u regionu, pet učenika je moglo da učestvuje na međunarodnom samitu mladih čuvara 2005, koji se održao u austrijskom Nacionalnom parku Gesäuse.

Djeca su odabrana kroz školsko takmičenje eseja na temu Nacionalni park Biogradska Gora. Petoro nagrađene djece – po jedno iz svake opštine – je dobilo priliku da ide za Austriju i bude tamo osam dana.

Projekti su savršeno doprinijeli povećavanju svijesti o zaštiti životne sredine kao osnovi za razvoj održivog turizma (i lokalno prihodovanje) – činjenici, koja još uvijek nije dovoljno poznata u Crnoj Gori. Djeca su ta koja će snositi odgovornost za ovu svijest u budućnosti.

Projektu je odobreno 5.000 eura.

Školski programi:

Nacionalni park Biogradska Gora je počeo sa ponudom specifičnih školskih programa u jesen 2005. godine. Djeca su ove programe prihvatila vrlo dobro. Da bi se podržao Nacionalni park da pravi više ovakvih programa, MPF je kupio printer za kancelariju Nacionalnog parka – da bi se potrebni materijal mogao lako pripremati.

Projekti turističkog razvoja

Tokom poslednje dvije godine, turističku održivu strategiju su zajedno kreirali lokalni učesnici u turizmu u regionu. U junu 2006. godine je formirana Regionalna turistička organizacija regiona Bjelasice i Komova. Ova organizacija se nalazi u Kolašinu, ali će i lokalni informativni centri preuzeti dio zadataka na licu mjesta. Svi projekti vezani za razvoj turizma bi trebali da obezbjeđuju potrebnu podršku – sprovođenjem turističkog razvoja kroz različite aktivnosti i pružanjem stručne pomoći kupovinom adekvatne opreme i održavanjem programa obuke.

Izgradnja zgrade Regionalne turističke organizacije u Kolašinu:

U centru grada, biće sagrađena nova zgrada koja će biti u skladu sa niskom potrošnjom energije. Ekološka arhitektura ima za cilj da održava potrošnju energije niskom i da minimalizuje uticaje na životnu sredinu. Ovi ciljevi će biti postignuti korišćenjem ekološkog građevinskog materijala kao što su drvo, cigla i Ferro beton i, štaviše, putem efikasnog načina gradnje (grejna instalacija).

Austrijski arhitekta, Fritz Oettl, koji ima jako puno iskustva u gradnji kuća koje troše malo energije, je napravio nacrt plana zgrade. Tender je pripremila arhitektska kancelarija iz Novog Sada, nadzor gradnje zajednički vrše austrijski i crnogorski eksperti da bi se obezbijedio prenos know-how-a na lokalne eksperte. Građevinski radovi su počeli u maju 2006. godine i zavisno od vremenskih uslova zgrada bi trebala da bude završena u ljeto 2007. godine.

Potpisani budžet: 30.000 eura MPF plus doprinos opštine Kolašin i za gradnju; 21.500 eura MPF za pravljenje plana i pripremanje tendera; 14.200 eura Austrian League of Cities (Austrijska liga gradova) plus 1.000 eura MPF za nadgledanje gradilišta.

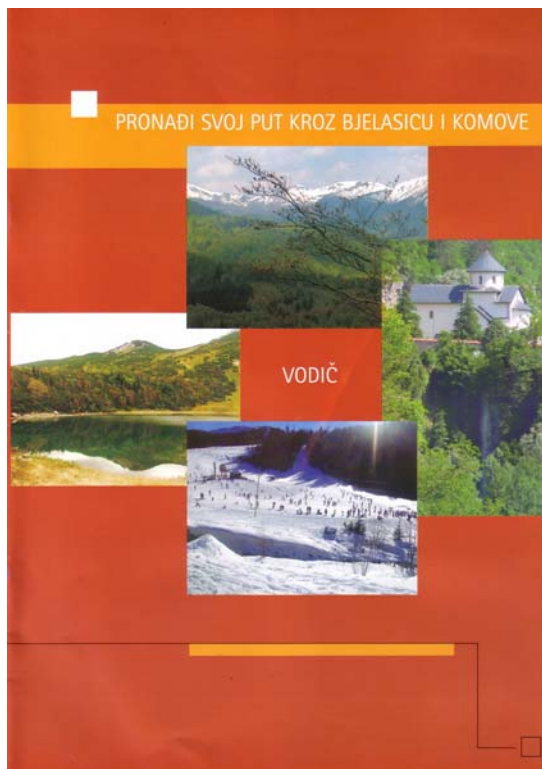

Oprema i početna podrška Regionalnoj turističkoj organizaciji:

Osnivanje regionalne turističke organizacije koja pokriva region pet opština i jednog Nacionalnog parka je jedinstveno u Crnoj Gori – i do sada je pilot projekat za druge slične regije u državi. Tekući rad regionalne turističke organizacije će biti finansiran kroz doprinose opština i Nacionalnog parka – kasnije bi i lokalna turistička preduzeća trebala da daju doprinose. Da bi pokrenula rad organizacije, MPF je dao doprinose od ukupno 40.000 eura za namještaj, opremu i prve aktivnosti. Ovaj start-up program će početi poslije zvanične inauguracije i kada zgrada u Kolašinu bude završena.

Regionalni turistički vodič:

Ovu brošuru je napravila i izdala lokalna projektna kancelarija da bi obezbijedila pregled turističkih sadržaja za odmor i mogućnosti bavljenja sportom kao i pregled smještajnih kapaciteta, lokalne kuhinje i turističkih atrakcija. Brošura je izdata na srpskom i engleskom jeziku. MPF je pokrio trošak od 16.600 eura.

Kupovina kompjutera, obezbjeđivanje internet konekcije i kursevi obuke:

Kao prvi korak u pružanju stručne pomoći, kupljeni su kompjuteri za lokalne organizacije (NVOi) koje se bave ekološkim razvojem u svakoj opštini i za Nacionalni park (koji do tada nije imao nijedan kompjuter). Takođe je lokalna projektna kancelarija obezbijedila i internet konekciju i internet usluge za godinu dana plus kurseve obuke za rad na kompjuteru i/ili internetu. MPF je pokrio troškove u vrijednosti od 8.330 eura.

Kursevi engleskog jezika:

Teško je naći one koji se služe engleskim jezikom, a jezik je vrlo važan za rad u turizmu. Tako smo započeli prve kurseve jezika za početnike u četiri opštine u zimu 2005. godine. Kako su učesnici jako cijenili ovu aktivnost, nastavili smo sa dodatnim kursevima u svih pet opština tokom zime 2006. godine. Svi troškovi, uključujući knjige, kopiranje, snimanje, itd. u ukupnoj vrijednosti od 10.000 eura finansirani su iz MPF-a.

Internet prezentacija opštine Berane:

Kroz fondove MPF-a u vrijednosti od 1.500 eura, opština Berane je kupila kompjuter da bi pripremila i dizajnirala internet prezentaciju zajednice.

Turistički informativni material za Berane:

Berane je izdalo turističku brošuru opštine u ljeto 2006. godine – kao dodatak zajedničkom turističkom vodiču. Ovaj projekat je podržan sa 5.000 eura iz MPF-a.

Projekti vezani za razvoj turizma

Opštine Berane i Mojkovac su aplicirale projektima, koji su povezani sa razvojem turizma ili koji su fokusirani posebno na djecu. Takođe je pet NVO-a (u svakoj opštini po jedna) zajedno podnijelo projektne predloge, koji se uklapaju u razvoj turizma u širem smislu jer se bave svijješću o zaštiti životne sredine.

Turistički bilbordi i signalizacija u Beranama:

Na različitim lokacijama kao što su glavni gradski trgovi, ali i na raskrsnicama van grada, postavljene su veliki turistički bilbordi ili sa mapom grada ili planom lokaliteta na Bjelasici. Znakovi koji se nalaze na raskrsnicama na Bjelasici pokazuju u kojem se pravcu šta nalazi. Projekat doprinosi boljem javnom informisanju – posebno turista i stranih gostiju. MPF je dao doprinos od 6.900 eura za realizaciju projekta dok su opštine obezbijedile kompletnu logistiku.

Igrališta za djecu u opštinama Berane i Mojkovac:

U oba gradu su napravljena igrališta za djecu da bi se poboljšali lokalni uslovi za sport i rekreaciju djece. Ove aktivnosti bi takođe mogle da doprinesu porodičnoj turističkoj ponudi. Osim na primorju i u Podgorici dječja igrališta su rijetkost u Crnoj Gori, tako da oba igrališta mogu poslužiti kao pilot projekti za sjeverni dio Crne Gore.

MPF je dao doprinos od 30.000 eura za oba igrališta, opštine su pripremile terene, postavile ograde oko igrališta i vodiće brigu o održavanju.

Uklanjanje olupina od automobile sa riječnih obala i pripremanje mjesta za odmaranje:

Ribolovačka udruženja svih pet opština podnijela su ovaj projekat MPF-u. Projektne aktivnosti su uključivale uklanjanje olupina od automobile sa riječnih obala, transport olupina do željezare u Nikšiću, i pripremanje mjesta za odmaranje (klupe i kante za smeće) duž glavnih puteva. Sve aktivnosti su dokumentovane fotografijama i video snimcima, tako da bi se materijal mogao kasnije koristiti za obrazaovanje o zaštiti životne sredine. Aktivnosti su počele u novembru 2005. godine i završene su u maju 2006. godine. MPF je dao doprinos u vrijednosti od 30.000 eura.

Projekti planinskog turizma

Postoji veliki potencijal za razvoj ljetnjeg turizma u regionu – posebno planinarenja, mountain biking-a, raftinga, kajakinga i drugih sličnih aktivnosti. Priroda obezbjeđuje savršenu prirodnu sredinu ali je nedostajala bilo koja vrsta infrastrukture koja je potrebna za ove aktivnosti. Tako da većina projekata koje smo podržali su namijenjeni poboljšanju infracstrukture za razvoj ljetnjeg turizma. Postoje dva ski centra (iz sedamdesetih i osamdesetih godina) za sportske aktivnosti tokom zime ali se do sada nije praktikovao nijedan drugi sport osim skijanje. Postojale bi staze i padine za nordijsko skijanje, ski tour-ing, hodanje na krpljama ali i puno mogućnosti za klizanje na ledu i boćanje na ledu. Uzimajući u obzir ove moguće aktivnosti, započeli smo jednu preliminarnu studiju izvodljivosti koja se tiče nordijskog skijanja.

Izgradnja planinarskih domova u Andrijevici i Bijelom Polju

Oba planinarska doma su smještena na glavnoj udaljenoj planinarskoj stazi pravac sjever-jug preko planine Bjelasice; i imaju kapacitet od po 25 kreveta. Zgrade su dizajnirane kao građevine sa malom potrošnjom energije koristeći adekvatan građevinski material (grejna izolacija) i efikasnim izvođenjem građevinskih radova. Austrijski arhitekta, Fritz Oettl, napravio je nacrt arhitektskog plana; lokalni arhitekta, Rifat Alihodžić iz Bijelog Polja, je pripremio tender. Građevinski radovi se izvode kao zajednički poduhvat austrijskih i crnogorskih stolara, podržan specijalnim grantovima ADA-e (Austrijske razvojne agencije) – Ekonomija i razvoj / Poslovno partnerstvo. Lokalni građevinski inženjer, Milos Raičević, iz Berana zajedno sa austrijskim stolarom Vinzenz Harrerom, prate nadzor gradilišta.

Arhitektura i izvođenje građevinskih radova bi trebali da posluže kao primjer najbolje prakse za druge lokalne zgrade u oblasti.

Građevinski radovi su počeli polovinom maja i trebalo bi da budu završeni do ljeta 2007. godine.

Potpisano: 30.000 eura iz MPF-a za izgradnju oba doma plus 15. – 20.000 eura su dale opštine; plus 80.000 eura kao dio biznis partnerstva za oba doma; plus 4.000 eura sponzorstva od austrijske kompanije Porr.

Dodatno: 22.500 eura iz MPF-a za arhitektski projekat i nadzor, 10.000 eura MPF-a za pripremanje tendera i nadgledanje gradilišta; 20.000 eura za održivi odvod vode i grijanje.

Markiranje i postavljanje signalizacije na planinarskim stazama:

Zajedno sa planinarskim udruženjima u regionu, identifikovane su planinarske staze u svakoj opštini preko planina Bjelasice i Komova, izmjerene GPS-om i markirane. Tokom ljeta 2006. godine, jedan Austrijanac zajedno sa crnogorskim planinarima je provjerio sve ove staze da bi se odredilo vrijeme potrebno za planinarenje i odredile lokacije za znakove. Svih oko 70 znakova (standardizovani prema EU) će biti postavljeni tokom proljeća 2007. godine.

Grant MPF-a: 54.000 eura

Pripremanje mjesta za odmaranje:

Na osam planinarskih staza, pripremili smo odmorišta sa klupama i stolovima na posebnim vidikovcima.

Grant MPF-a: 8.000 eura

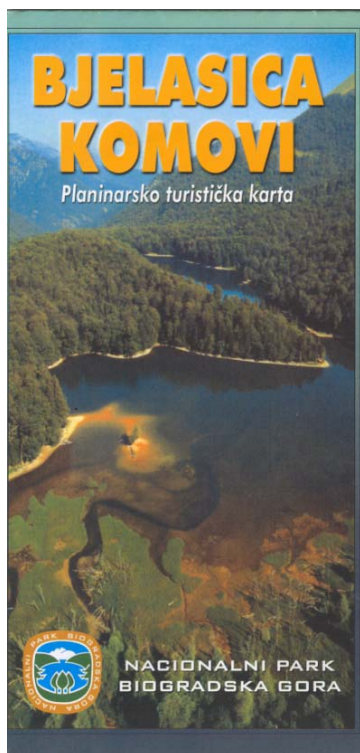

Planinarska mapa:

Planinarska mapa je izdata 2002. godine na srpskom, engleskom i njemačkom jeziku. Zajedno sa planinarskim udruženjima u regionu revidirali smo mapu tako da bi nove planinarske staze, staze za mountain biking mogle biti uključene kao i GPS karakteristike. Drugo izdanje mape – opet u tri jezičke varijante – je izašlo iz štampe u maju 2006. godine.

Doprinos iz MPF-a: 15.000 eura

Obuka planinarskih vodiča:

Crnogorsko planinarsko udruženje je apliciralo MPF-u sa programom obuke za planinarske vodiče. Kako je ova aktivnost veoma bitan doprinos razvoju planinskog turizma, podržali smo kurs obuke sa 3.000 eura. Kurs obuke se održao u avgustu 2005. godine.

Ski lift za djecu u Mojkovcu:

Zbog vremenskih uslova i uslova prevoza tokom zime, skoro je nemoguće da se djeca bave skijanjem osim tokom zimskog raspusta. Opština Mojkovac je tražila ski lift za djecu da bi poboljšala situaciju za zimske sportske aktivnosti za djecu. Ovaj ski lift je posebno napravljen od već korišćenih djelova drugih ski liftova, ali koji je pripremila austrijska kompanija Bruckschlögl za specifične uslove padine u Mojkovcu.

Ski lift je već radio tokom zime 2006. godine. Opština je obezbijedila struju na lokaciji. Opština će takođe obezbijediti oblast oko lifta na odgovarajući način i preuzeće održavanje ski lifta.

Još je dodatno kupljena ski oprema od austrijske kompanije Meingast i donešena u Mojkovac.

Granstovi MPF-a: 13.000 eura za ski lift i 7.000 eura za opremu

Zahvaljujemo se sledećim donatorima:

Saint-Gobain-Isover Austria GmbH - izolacija
Porr GmbH – građevinska firma
Siemens AG Austria
Friends of Nature International

Austrijskim kompanijama na podršci i saradnji:

Fritz Oettl – pos architects
Vinzenz Harrer GmbH – prerada drveta
Bruckschloegl GmbH – Ski liftovi
Schenker & CO AG Transport
Sobolak International GmbH - Transport
I udruženju drvoprerađivača Styria/Austria kao neprofitna organizacija (NVO)

Crnogorskim kompanijama na saradnji:

Fidija d.o.o. Podgorica – građevinska firma
Jela komerc d.o.o. Rozaje – građevinska firma
Stefan Mont d.o.o. Berane – građevinska firma
MD Momo d.o.o. Berane – građevinska firma
4 Novembar Mojkovac– prerada metala
Teko d.o.o. Berane– instalacija
D.o.o. Luge Berane – instalacija
Brace Vidakovic, Mojkovac – stolar
Universal Mojkovac – instalacija i krovovi
Geokarta Belgrade – štamparija
Plus Press, Berane – prerada metala
Pako Andrijevic – štamparija
Fortis d.o.o. Berane – prerada metala
Drago Popovic Mojkovac – građevinska firma
Darko Medenica – Kolasin – građevinska firma
AD Jakic – Pljevlja – građevinska firma
Emi com d.o.o. Podgorica – prerada metala
Rotoprint Tokovic, Kolasin – štampa i prerada metala

Arhitektama i inženjerima:

Rifat Alihodžić, Bijelo Polje
Milan Adžić, Mojkovac
Kaliopa Jović, Beč i Novi Sad
Miloš Raičević, Berane
Radivoje Mrdak, Podgorica
Ivana Grujić, Kolašin